

Entrevista a Lluís Bassets, director adjunt d'El País

"ESTEM EN MANS DELS DEPRADORS"

Fa més de quaranta anys que fa periodisme. A *El País*, on des de 1982 ha ocupat diferents llocs de responsabilitat, ha assumit la direcció de la nova versió digital en català, que neix en un context polític complex en el qual els mitjans de comunicació juguen un rol força determinant.

TEXT JORDI ROVIRA

FOTO SERGIO RUIZ

El 2013, treus *El último que apague la luz*: sobre la extinció del periodisme i ara *La gran vergonya*, arran de l'ocàs de Jordi Pujol. Darrerament, t'ha donat per fer llibres sobre cadàvers encara calents.

El llibre és un instrument més del periodisme i, tot i que vinc de la vella i arcaica premsa escrita, un s'ha de diversificar i fa anys que ho intento. A més d'informació d'actualitat, als llibres intento donar context, memòria, experiència, tot allò que podem aportar els periodistes veterans que hem viscut una determinada època.

Actualment, dirigeixes *Elpais.cat*, que va començar a caminar el 6 d'octubre i que no s'ha salvat de les insinuacions segons les quals heu sortit per les subvencions.

Però si no n'hi ha cap ni una, de subvenció! Les subvencions lingüístiques són per a la difusió en paper. A més, *Elpais.cat* és

fruit d'una vella idea. Quan fa tres anys vaig tornar a Barcelona, una de les primeres coses que vaig fer fou presentar una petició d'ajuda tecnològica per millorar les pàgines d'*El Quadern*, el suplement en català del diari...

...que, el 1982, va ser el primer suplement en català d'un diari en castellà.

El primer en tots els sentits, durant molts anys també en difusió. Si bé aquella ajuda tecnològica ens va ser denegada. I, evidentment, darrere de l'ajuda també hi havia el projecte de posar en marxa *Elpais.cat*, que el teníem registrat des del 2006. Per tant, la idea de fer periodisme digital en català ja era antiga i ara s'ha presentat l'oportunitat de tirar-la endavant.

Amb tot, per què ara? S'ha dit que enmig del procés que viu Catalunya interessa un mitjà en català no sobiranista que aporti una visió diferent.

Això és evident i raonable, tot i no ser el motor històric del projecte. Encara que és un bon argument perquè, entre altres coses, un dels aspectes negatius del procés és identificar llengua amb nació, sobirania i independència. La llengua és de tots, no s'ha d'identificar ni amb la nació ni amb cap opció política i ha de tenir un angle i radi de vida molt més ampli. No és propietat dels nacionalistes sinó dels parlants.

Quan a *El último que apague la luz* parles de la globalització, dius que "no n'hi haurà prou amb fer periodisme en una llengua, la pròpia, sobretot si és d'abast limitat".

Però no vull dir que no haguem de fer-ho. Jo sempre he cregut en la necessitat del periodisme en català.

Com quan el 1980 vas fundar *El Món*. *Elpais.cat* és el meu tercer projecte en català. El primer va ser el setmanari *El Món*,

del qual vaig ser director i fundador. Després, el 1982, quan era el cap de Cultura d'*El País*, vaig crear, amb l'equip d'aquí, el suplement *Quadern*. Vàrem ser pioners i, probablement, érem la publicació en català amb més difusió de la història, ja que tiràvem més de 50.000 exemplars. Això va quedar feliçment superat amb les edicions en català d'*El Periódico* i *La Vanguardia*, el 1997 i el 2011, respectivament.

"ABANS D'EXIGIR PLURALISME ALS ALTRES, HEM DE MIRAR EL QUE PRACTIQUEM A CATALUNYA. LA PREMSA MÉS SOBIRANISTA NO ÉS GENS PLURAL"

Elpais.cat no és una simple traducció de la versió castellana, perquè també té material propi. Quin problema hi havia a oferir el mateix contingut?

Els costos de la traducció. Tenim una quantitat brutal de contingut en castellà i seria impossible traduir-ho tot. Alguns continguts del punt cat també els traduïm al castellà. El que ens interessa és disposar d'una bona versió catalana que volem enriquir, sobretot, amb informacions nostres i opinió. Ens estem esforçant a tenir una opinió catalana.

Ara que parles d'opinió, no creus que en la premsa hi ha poca informació sobre el procés català i molta opinió? Som davant una guerra opinativa?

A *El País* estem fent molta informació sobre el procés i també molta opinió. Fins al punt que crec que no hi ha cap altre diari que doni més punts de vista diferents, més riquesa en les reflexions.

Perdona, en això discrepo. És cert que a l'edició catalana hi ha una varietat d'opinió important, però en l'espanyola aquesta és més monolítica i menys plural, amb un punt de vista molt més definit.

Ho accepto si parlem en termes de proporcions, però també haig de dir que l'edició espanyola d'*El País* és més plural que l'*Ara* i *El Punt-Avui* junts! A

Catalunya, no hi ha cap diari més plural que l'edició espanyola d'*El País*. Després de les eleccions autonòmiques del 2012, *La Vanguardia* va corregir el tret, perquè abans era quasi tan monolítica com els altres. I és que abans d'exigir pluralisme als altres hem de mirar el que practiquem a Catalunya. La premsa més sobiranista no és gens plural. A *El País* tenim un problema que patim més que ningú, ja

que la demanda de la premsa sobiranista i de l'espanyola és de monolitisme. L'*ABC*, *La Razón* i *El Mundo* fan el mateix que l'*Ara* i *El Punt-Avui*. I

davant d'això, ens trobem en una situació excepcional. El públic de *La Razón*, l'*ABC* i *El Mundo* ens troba excèntrics i catalanitzats, mentre que el públic sobiranista ens veu poc plural.

Periodistes catalans no sobiranistes que van sovint a Madrid admeten que allà "no entenen res" del procés català. Tu com ho veus?

Probablement és així. No em sembla desercertat. Hi ha qui diu que ja s'ha produït la desconexió entre les dues societats. Hi ha una gran incomprensió, i també, des de fa molts anys, un distanciament progressiu de les opinions públiques, alimentat, a banda i banda, per opinadors molt àcids i durs.

I no et sembla que, a vegades, el procés s'explica més honestament des d'algun mitjà estranger que no pas des dels mitjans conservadors de Madrid?

Això és evident, però jo et capgiraria l'argumentació perquè a vegades crec que la dreta espanyola sembla estar dirigida per independentistes, ja que dóna munió per a l'enfrontament. Uns i altres es retroalimenten.

A *El último que apague la luz* parles del "pudor de la professió a parlar del propi diari, del propi negoci". Voldria trencar aquest pudor i

PERFIL

Lluís Bassets (Barcelona, 1950) és periodista. Va treballar a *Tele/eXprés*, al *Diari de Barcelona* i a *El Món*, setmanari que va fundar i dirigir. Des de 1982, treballa a *El País*, del qual va ser corresponent a Brussel·les i París, entre altres càrrecs. Actualment, és director adjunt del diari, columnista, responsable de l'edició catalana i director d'*Elpais.cat*. Ha publicat llibres com *Reivindicación de la política* (Debate, 2010) –una conversa amb Javier Solana–, *¿Aún podemos entendernos?* (Planeta, 2011) –una conversa amb Miquel Roca i Felipe González–, *El último que apague la luz: sobre la extinción del periodismo* (Taurus, 2013), *Cinc minuts abans de decidir* (La Magrana, 2013) o *La gran vergonya* (Columna, 2014), entre altres. És propietari del bloc "Del alfiler al elefante".

preguntar-te sobre la dependència de la premsa escrita amb els bancs i com això provoca que el lector, en un moment tan delicat com l'actual, s'estigui perdent una part del relat?

Jo ampliaria el diàmetre del problema. Amb el model de negoci tan fràgil de la premsa escrita actual, aquesta depèn molt

"ELS GRANS BANCS SÓN UN PODER ABSOLUTAMENT EXCEPCIONAL I ÉS EVIDENT QUE CONDICIONEN MOLTS CONTINGUTS"

més de la publicitat que no pas abans. I, en canvi, els anunciants, si no fos per estímuls emocionals, migrarien cap a altres suports. En bona part, molts s'hi queden per motius que no tenen a veure amb la funció publicitària clàssica. Hi ha grans marques que colonitzen els mitjans tradicionals, però no per vendre el producte sinó per establir una relació de dependència, perquè saben que, en el fons, es converteixen en senyors feudals, en propietaris indirectes d'aquests mitjans.

Insisteixo a tornar a parlar de les entitats financeres. Els crèdits als mitjans són una hipoteca informativa, tot i que aquestes coses no sempre es poden explicar obertament.

Si es poden explicar obertament. Són lliures els confidencials digitals que tenen com a accionistes els mateixos bancs? No. En aquests moments, Espanya –i Catalunya subsidiàriament– es troba en una situació d'excepció, està pràcticament intervinguda. I els bancs són un poder absolutament excepcional que compten molt per a tots els mitjans de comunicació i que, evidentment, condicionen molts continguts. No negaré aquesta evidència.

És clar.

Ara bé, el periodisme ha de saber treballar en condicions desfavorables. Hi ha molts moments en què la llibertat no és gratuïta, sinó que s'ha de saber utilitzar i tenir l'astúcia i la intel·ligència per aprofitar els espais i, a vegades, treure'n petroli. Es

pot fer bon periodisme sota dictadures i també sota crisi econòmiques i financeres brutals en les quals els bancs tenen un paper molt important. Tot i així, s'ha de voler fer. Perquè sovint l'anàlisi que dimensiona en excés el paper dels poders econòmics i financers busca evitar baixar a l'arena i combatre. I això no ha de ser

una excusa per seguir fent bon periodisme, més aviat ens posa el llistó més alt. Dit això, no em sembla més greu el control dels mitjans públics

per part dels governs que la influència dels bancs en mitjans endeutats. Però tot s'ha de contextualitzar en una crisi en què els mitjans estem molt fragilitzats davant dels poderosos. Els mitjans som molt poderosos quan les coses van bé. Per a la independència periodística necessitem empreses amb beneficis. I ara no n'hi ha. I si n'hi ha, són molt pocs perquè el model que abans donava beneficis està en crisi. Per tant, estem en mans dels depredadors, del signe que siguin, públics o privats. Aquesta és la realitat. La millor garantia per a un periodisme de qualitat és tenir beneficis i viure dels lectors que paguen per la informació. Quan no ens trobem en aquesta situació, estem en pilota picada.

"ELS MITJANS SOM PODEROSOS QUAN LES COSES VAN BÉ. PER A LA INDEPENDÈNCIA PERIODÍSTICA NECESSITEM EMPRESES AMB BENEFICIS"

La crisi també ha portat acomiadaments, els ERO, com d'El País. Dir que això afecta la qualitat d'un diari és una altra obvietat.

Sí, i és un cercle viciós. Perquè llavors baixa la qualitat i perdem lectors. I com que perdem lectors hem de fer més retallades, i tornem a baixar la qualitat. Així que la desinversió en periodisme ens porta a l'espiral perversa de l'extinció. El gran repte actual de les empreses periodístiques tradicionals és evitar entrar en aquesta espiral i intentar mantenir la qualitat.

Seguim parlant sense pudor. Darre-rament hi ha veus, algunes d'El País mateix, que alerten d'una preocupant aproximació del diari a la Moncloa que ha comportat una rebaixa de la crítica cap al govern del PP.

No entraré a analitzar aquestes crítiques. També podem trobar-les en el sentit contrari. El periodisme i la política són dos mons difícils de manejar, i en tots dos hi ha interessos polítics. No puc entrar en aquest tipus de valoracions perquè solen ser crítiques subjectives. Per suposat, el diari té un director que fixa la línia informativa i que és qui ho pot explicar amb més detall. Però jo no tinc aquesta impressió de proximitat al Govern, no comparteixo l'anàlisi. I tampoc crec que la referència a la Moncloa sigui l'única coordinada que serveixi per descriure la posició del diari. Hi ha molts altres elements. D'altra banda, la meua feina, responsabilitats i coneixements tampoc són per posicionar-me en aquest sentit, ja que bàsicament m'ocupo de l'edició de Catalunya. I, per tant, del que puc parlar és de les relacions amb el Govern català...

...que són fredes. No vàreu tenir pas un desembarcament de càrrecs en la presentació d'El País.cat...

Sí, són fredes. No ens han acollit amb gran entusiasme. Però l'obligació de tot mitjà, també El País-Catalunya, és tenir una relació com més fluida possible millor amb el Govern. Jo

sempre m'he esforçat per tenir-la a Catalunya. Una altra cosa és que la resposta sigui equivalent. I com deia, és un terreny de crítiques subjectives. Perquè a El País hem estat molt crítics amb el govern de Rajoy, però hi ha qui hauria volgut que els haguéssim rematat amb un tret al cap. Em sembla que la lupa amb què se'ns observa és desproporcionadament gran comparada amb la qual s'observen altres mitjans. Però a nosaltres se'ns mira amb més detall perquè juguem un paper important i som més forts. Ç